

Handleiding voor leerkrachten

Conflict Courant

Editie 5
December 2006

Op weg naar vrede in Uruzgan?

Aanleiding voor het vijfde nummer van de **Conflict Courant** is het uitzenden van Nederlandse militairen naar de provincie Uruzgan in Afghanistan. De Nederlanders zijn gevraagd om deel te nemen aan ISAF (International Security Assistance Force). De Nederlandse troepen hebben een tweeledige taak:

1. Vrede en veiligheid in Uruzgan waarborgen
2. Helpen bij de wederopbouw van Uruzgan

Er is veel kritiek in de Nederlandse samenleving op 'Missie Afghanistan' zoals de uitzending officieel heet. De Taliban lijken weer aan een opmars bezig te zijn. Kunnen de Nederlanders wel vrede en veiligheid brengen? En zijn militairen wel de aangewezen personen om aan wederopbouw te doen? Vooral vanuit ontwikkelingsorganisaties als Oxfam Novib is er veel kritiek op de vermenging van de twee rollen. In de lesbrief onderzoeken we wat er van de doelstellingen terecht komt.

De website (<http://www.cmo.nl>) van de Conflict Courant gaat onder meer dieper in op de achtergronden, hoofdrolspelers en chronologie van het conflict, de grote strijdpunten (positie van vrouwen en het verbouwen van papaver voor opium) en de moeilijke positie van *embedded* journalisten.

Wat is de *Conflict Courant*?

De **Conflict Courant** helpt u bij het lesgeven over de grote mondiale conflicten.

Inhoud:

Fotokopieerbare activiteiten voor gebruik in de klas, bestemd voor leerlingen van het Studiehuis.

Inhoud van deze editie:

- * Op weg naar vrede in Uruzgan?
- * Vrede handhaven of vrede afdwingen?
- * Vriendelijk, maar robuust
- * Wederopbouw door Nederlandse ogen
- * Wederopbouw door Afghaanse ogen
- * Wederopbouw door IbnSina

Leerplan:

- Maatschappijleer
- * Politieke besluitvorming
- * Massamedia

Geschiedenis/staatsinrichting

- * Internationale betrekkingen en oorlogvoering

Aardrijkskunde

- * Politiek en ruimte

Economie

- * Geldwezen

ACHTERGRONDEN

Afghanistan is een land dat sinds 1979 geteisterd wordt door een burgeroorlog. In 2001 werd de toenmalige Taliban-regering door het Amerikaanse leger ten val gebracht. De Nederlandse regering heeft besloten troepen naar Afghanistan te sturen om daar de veiligheid te garanderen en te helpen bij de wederopbouw. Alleen door een goede veiligheidssituatie en door een geslaagde wederopbouw kan de nieuwe Afghaanse regering het vertrouwen van de Afghanen behouden.

Maar in Afghanistan heeft nooit een sterk centraal gezag bestaan. Afghanistan is altijd een arm land geweest, waar de mensen door hoge bergen niet alleen geïsoleerd waren van het buitenland maar ook van elkaar. De kosten om het land te veroveren, wogen niet op tegen de opbrengst die het land kon leveren aan de veroveraar. Dat is de reden dat Afghanistan ook in het tijdperk van het moderne imperialisme zijn onafhankelijkheid heeft weten te behouden. Tegelijkertijd hebben diverse landen wel altijd geprobeerd er voor te zorgen dat in Kabul een regering aan de macht was die hen goedgezind was.

De diverse buitenlandse deelnemers aan de burgeroorlog hebben bij hun strijd buitenlandse steun ontvangen. Soms mengden buitenlandse partijen zich ook rechtstreeks in het conflict.

Tijdens de Koude Oorlog profiteerde de regering in Kabul zowel van Amerikaanse als Russische hulp. De communistische regering werd vanaf 1979 gesteund door troepen die rechtstreeks in het land intervenieerden. Dat bracht de Amerikaanse, Saoedi-Arabisch en Pakistaanse regeringen er toe diverse opstandelingengroepen te steunen. Het ironische is dat deze toenmalige bondgenoten van de vrije wereld, een ideologie hadden die we tegenwoordig als fundamentalistisch zouden beschouwen. Eén van de mensen die banden ontwikkelde met deze opstandelingengroepen was Osama Bin Laden.

Dat deze hoofdverdachte van de aanslagen op de VS op 11 september 2001 in Afghanistan leefde was voor president Bush reden Afghanistan aan te vallen. De Amerikanen verdreven met behulp van opstandelingen de Taliban-regering die op dat moment in Kabul aan de macht was en brachten Hamid Karzai aan de macht, die later ook in verkiezingen tot president werd gekozen.

De Taliban zijn sinds hun verdrijving uit Kabul zeker niet verslagen. In Afghanistan woedt op dit moment een oorlog die zeker niet minder hevig is dan die in Irak. De Amerikaanse luchtmacht gooit naar eigen zeggen meer bommen af boven Afghanistan dan boven Irak. De Nederlandse troepen blijken moeilijk voor hun eigen veiligheid te kunnen zorgen, aan wederopbouw komt men nauwelijks toe. In economisch opzicht is Afghanistan erg afhankelijk van de aanbouw van papavers waar drugs van worden gemaakt. Het streven die papaveraanbouw te bestrijden, ontwricht de Afghaanse economie.

Dit komt de stabiliteit niet ten goede. Een weinig belicht aspect van de situatie in Afghanistan is dat er in veel gebieden nog steeds hongersnood heerst.

Vrouwen werden onder de regering van de Taliban wreed onderdrukt. Maar vrouwenorganisaties zijn teleurgesteld over de vooruitgang die er sindsdien geboekt is. Er is tegelijkertijd veel discussie over de rol van buitenlandse hulporganisaties in Afghanistan. Dit geldt zowel voor hun prioriteiten als hun werkwijzen. Ook de verhouding tot de aanwezige buitenlandse troepen - ook door de ontwikkelingsorganisaties in Afghanistan zelf, ook voor buitenlandse partners als Oxfam Novib - is een punt van discussie.

Kamp Holland in Tarin Kowt

FEITEN EN CIJFERS

Afghanistan

Afghanistan is een islamitische samenleving waar diverse etnische groepen naast en door elkaar leven.

Leider	President Hamid Karzai (aanvankelijk aangewezen, gekozen op 7 december 2004)
Hoofdstad	Kabul
Regeringsvorm	Parlementaire democratie
Inwoners	Circa 31 miljoen
Oppervlakte	647.500 km ² (19 maal zo groot als Nederland)
Bevolking	Pashtun (grootste groep), Tadzjiken, Hazara, Oezbeken, Aimak, Turkmenen, Baloch e.a.
Religie	Soennitische moslims 80%, sjiitische moslims 19%, overige 1%
Taal	Afghanen met een verschillende etnische achtergrond spreken met elkaar vaak de Tadzjikische variant van het Perzisch. Dit Perzisch is ook de officiële taal van de regering en de voertaal in Kabul en veel andere steden. Veel Afghanen zijn tweetalig.

Uruzgan

Uruzgan is een van de 34 provincies, gelegen in het midden van Afghanistan.

Gouverneur	Abdul Hakim Munib (op aandringen van Nederland is hij aangewezen op 18 maart 2006 als vervanger van Jan Mohammed Khan)
Hoofdstad	Tarin Kowt
Inwoners	Circa 314 duizend
Oppervlakte	30.450 km ² (0,9 maal zo groot als Nederland)
Bevolking	Met name Popolzai, Achekzai, Kakal en Noorzai.
Belangrijkste goederen	Amandelen en papaver
Nederlandse aanwezigheid	'Kamp Holland' in Tarin Kowt en een kleinere delegatie in Deh Rawood; van 1 augustus 2006 - 1 augustus 2008

Eerdere edities van de Conflict Courant

0-nummer	Oorlogen en conflicten
1e editie	Oorlog in Irak
2e editie	De moeizame weg naar vrede in Kongo
3e editie	Kleine wapens – een groot probleem
4e editie	Israël bouwt een afscheiding

Deze editie van de *Conflict Courant* is gemaakt door het Centrum voor Mondiaal Onderwijs in samenwerking met Euro's voor Vrede met financiële ondersteuning van Oxfam Novib en NCDO.

Er verschijnen per jaar twee lesbrieven over mondiale conflicten die op dat moment in het nieuws zijn.

Voor de landenbeschrijvingen op de website is gebruik gemaakt van informatie van Pax Christi en van het ECCP (Europees Centrum voor Conflict Preventie).

Op de website kunnen leerlingen vragen stellen over aspecten van de gepresenteerde conflicten aan onze eigen 'deskundigen': medewerkers van het CICAM (Centrum voor Internationale Conflict-Analyse en -Management) en het ECCP.

Wie een emailadres op de website achterlaat of doorgeeft aan cmo@fm.ru.nl (met als onderwerp: 'Op de hoogte houden van nieuwe edities van Conflict Courant') of de bon achterop dit blad invult, wordt geïnformeerd over het verschijnen van nieuwe edities.

De *Conflict Courant* kost €3,50 per editie, maar is ook gratis te downloaden vanaf <http://www.cmo.nl>. Als u een abonnement neemt, kunt u na elk nummer weer opzeggen. U krijgt bij een abonnement het 0-nummer er gratis bij.

De citaten die u onderaan de werkbladen en sommige pagina's van de handleiding vindt, zijn ontleend aan krantenkoppen over het lopende conflict.

Meer links, lessuggesties en achtergrondinformatie voor leerlingen én leerkrachten vindt u op internet: <http://www.cmo.nl>

LESSUGGESTIES

Werkblad 1: Op weg naar vrede in Uruzgan?

Doel: De leerlingen weten waar Uruzgan ligt en waarom daar Nederlandse troepen actief zijn. Na '9/11' (11 september 2001) zijn Amerikaanse en andere troepen militair actief in Afghanistan. Nederland draagt ook zijn steentje bij, maar wil ook bijdragen aan de wederopbouw van het land.

Antwoorden op de opdracht:

1) Deze opdracht is een vraag naar de mening van de leerlingen op basis van hun indrukken uit wat ze in de media oppikken. Het zou interessant zijn om deze vraag nogmaals te stellen ná behandeling van alle werkbladen, om te zien of ze tijdens de rit hun mening hebben bijgesteld.

Werkblad 2: Vrede handhaven of vrede afdwingen

Doel: De leerlingen kennen het verschil tussen vrede handhaven en vrede afdwingen.

Nederland doet mee met een 'vredesafdwingende' missie. Wat betekent dat in praktijk?

Antwoorden op de opdrachten:

1) De VN-Vredesmagt is tot nu toe altijd vredeshandhavende missies geweest. De VN hebben geen ervaring met vredesafdwingende missies.

2) Peace keeping: vrede handhaven. Er is dan al een situatie waar vrede heerst. Doorgaans worden partijen door de vredeshandhavende macht uit elkaar gehouden en ziet de vredesmagt toe op ontwapening. Peace enforcement is vrede afdwingen. Er is dan een situatie waar nog geen vrede heerst, maar waar de vredesmagt probeert vrede tot stand te brengen, bijvoorbeeld door partijen met geweld te ontwapenen.

Overeenkomsten: beide vredesmagten proberen duurzame vrede te brengen. Dat doen ze door de inzet van militaire troepen.

Verschillen: een vredeshandhavende vredesmagt doet zijn werk met instemming van beide partijen, een vredesafdwingende macht niet. Vrede afdwingen vereist een mandaat dat toestaat dat er (flijk)

geweld mag worden gebruikt. Vrede handhaven vraagt niet om de inzet van veel geweld. Vrede afdwingen kan tot meer slachtoffers leiden onder strijdende partijen én onder de vredesmagt.

3) Robuust: er mag waar nodig geweld gebruikt worden zonder toestemming vooraf om zichzelf te verdedigen. Daartoe is militair materiaal aanwezig waarmee Nederlandse militairen snel naar de gebieden kunnen gaan van waaruit ze beschoten worden om te proberen de daders te pakken. Ook bombardementen zijn in dat verband mogelijk.

4) De titel gaat in op de twee soorten vredesmagten, maar stelt tegelijkertijd door het vraagteken de vraag of vrede afdwingen wel mogelijk is.

5) Stelling 1: blauwhelmen zijn synoniem aan vredeshandhavende missies die in principe geen geweld gebruiken. Lijkt in de huidige situatie minder geschikt.

Stelling 2: hoe ver gaat de 'sneuveldbereidheid'? Of is sneuvelen tijdens een vredesafdwingende missie risico van het vak?

Werkblad 3: Vriendelijk, maar robuust

Doel: De leerlingen kennen de twee rollen van de Nederlandse militairen in Afghanistan en kunnen die onderling wegen.

Zal het Nederland lukken om de 'hearts and minds' van de Afghaanse bevolking te winnen?

Antwoorden op de opdrachten:

1) Inktvlekstrategie: vanuit het kamp in een steeds wijdere omgeving voor veiligheid én wederopbouw zorgen.

2) Schoenmaker blijf bij je leest: volgens Borren moeten militairen zich niet met wederopbouw bemoeien, want daar hebben ze geen verstand van.

Werkblad 4: Wederopbouw door Nederlandse ogen

Doel: De leerlingen weten hoe er door Nederlandse ontwikkelingsorganisaties wordt aangekeken tegen de wederopbouw in Afghanistan.

Onder welke voorwaarden is wederopbouw mogelijk?

Antwoorden op de opdrachten:

1) Structurele wederopbouw is werken op de lange termijn waarbij blijvende verbeteringen centraal staan. Noodhulp is werken op de korte termijn, gericht op het redden van levens.

2) Een goed werkend politieapparaat draagt bij aan goed bestuur, een van de voorwaarden voor het slagen van structurele wederopbouw.

3) Met respect voor lokale gewoontes!

Werkblad 5: Wederopbouw door Afghaanse ogen

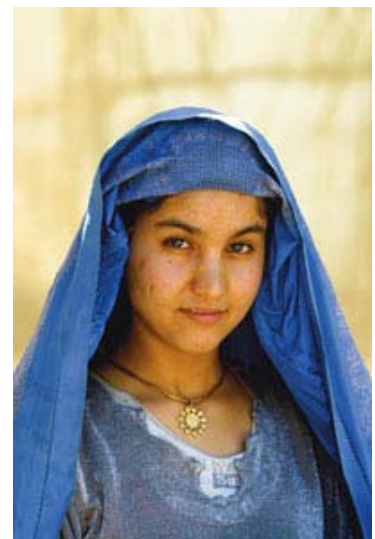
Doel: de leerling weet hoe er door Afghanen wordt aangekeken tegen wederopbouw in hun geboorteland.

Najla Wassie is Afghaanse van geboorte, woonachtig in Nederland. Hoe kijkt zij aan tegen de wederopbouw en de aanwezigheid van buitenlandse troepen in haar land?

Antwoorden op de opdrachten:

1) Najla is positief over de Nederlanders. Ze werken aan wederopbouw ("voor ons") en staan daarbij open voor wat de Afghanen zelf willen ("met ons"). Ze zijn niet als veel anderen die van buiten komen en denken te weten wat goed voor de Afghanen is zonder hun mening te vragen ("zonder ons").

2 en 3) U kunt van de resultaten een kleine tentoonstelling houden. U kunt de opdrachten ook als rolspel of toneelstuk laten uitvoeren.

Werkblad 6: Wederopbouw door IbnSina

Doel: de leerlingen zien hoe wederopbouw in de praktijk gaat én zien dat wij net zo goed van mensen elders op de wereld kunnen leren als andersom

Nederlandse organisaties helpen de Afghaanse NGO IbnSina om de gezondheidszorg in hun land weer op te bouwen.

Antwoorden op de opdrachten:

1) Met 'omgekeerde ontwikkelings-samenwerking' doelt Oxfam Novib op het feit dat er Nederlanders naar Afghanistan gaan om van de vroedvrouwen daar het vak te leren. Doorgaans gaan Nederlanders naar een ontwikkelingsland om aan de mensen daar zaken te leren i.p.v. zelf te leren.

2) IbnSina zal meer gezag hebben als vrouwen zien dat er mensen uit een westers land naar Afghanistan komen om van IbnSina te leren.

3) Doel van het fotoboek is culturele verschillen duidelijk te maken. Wellicht kunnen leerlingen op internet ook foto's van Afghaanse baby's vinden zodat er vergeleken kan worden?

Nederlandse soldate helpt een Afghaans kind

Conflict Courant heeft de bedoeling jongeren te helpen zichzelf zicht te verschaffen op mondiale conflicten. Het nieuws over de conflicten krijgt een context en er worden verbanden gelegd tussen het dagelijkse leven van de jongeren hier en de gebeurtenissen elders op de wereld.

Deze editie is geschreven en geproduceerd door het Centrum voor Mondiaal Onderwijs te Nijmegen in samenwerking met Euro's voor Vrede te Utrecht.

© CMO, 2006

De werkbladen mogen alleen worden gefotokopieerd voor gebruik binnen de instelling die het pakket heeft aangekocht of gedownload.

Losse nummers kosten € 3,50. Wie een abonnement neemt, krijgt er het nulnummer er gratis bij. Op de website van het Centrum voor Mondiaal Onderwijs wordt elke nieuwe editie z.s.m. aangekondigd (www.cmo.nl). Wie daar een emailadres doorgeeft, wordt geïnformeerd over het verschijnen van nieuwe edities.

De *Conflict Courant* is mede mogelijk gemaakt door:

COLOFON

Centrum voor Mondiaal Onderwijs,
Postbus 9108
6500 HK Nijmegen
tel. 024-3613074
e-mail cmo@fm.ru.nl
<http://www.cmo.nl>

Euro's voor Vrede
Postbus 1528
3500 BM Utrecht
tel. 030-2714376
e-mail info@eurosvoorvrede.nl
<http://www.eurosvoorvrede.nl>

Conflict Courant is het antwoord op vragen van leerlingen in het Studiehuis over mondiale conflicten in het wereldnieuws.

Losse nummers kosten €3,50 of zijn gratis te downloaden vanaf <http://www.cmo.nl>

Naast het 0-nummer verschijnen er twee edities per jaar. Wie een abonnement neemt, krijgt het 0-nummer gratis toegestuurd. Opzeggen kan na elke editie.

School/instelling:
Contactpersoon:
Adres:
Postcode en plaats:
Telefoon:
Handtekening:

Sturen naar:
Centrum voor Mondiaal Onderwijs
Postbus 9108
6500 HK Nijmegen

- Noteer mij voor een abonnement
- Houd mij op de hoogte van nieuwe edities:
Mijn emailadres is:

@

Frankeren
als briefkaart